

עין משפט
גד מצוה

לח א ב מיי"פ מ'י מהלכות אכל הלכה ה סנה עשין דרבנן ב עושע"ע י"ד קי שטע עסיף ג וטוש"ע א"ח קי

תקנה ספיף ח:

ל ב א מיי"פ מ'י מה' משכ

פסח הלכה ג:

מא
ה מיי"פ מ'י מה' מחוסרי כפר ה"ל"א:

הגהות מהר"ב רינשבורג

[א] תוס' ד"ה אלא שאול אומר וכו' דמצינ' ח' כאן הקי"ד ואח"כ מ"י"ד לאו משום וכו' אפי"ם שעומד צאלמע אצילות מבטלות כ"ל: [ב] ד"ה ששחטו וזרקו עליה בשני וכו' שהיא טעמאה. כאן הקי"ד ואח"כ מה"י ופטורה וכו' טהורה היתה כאן הקי"ד ואח"כ מה"ד מ"ט דריי וכו' ומכאן הלא טעמאה היא והיו מקצת יום שימור דלחמול כ"ל: א"מ: [ג] וזי בעל דעל ראות. דלילו בעל שגשה לא חוי למיכל לאחר דראה גלישט. מלות לאחר דראה שלישת ממקו וצ"ל לזוהמא בקדשים כ"ל: א"מ: [ד] ד"ה אפי"ם וכו' דלחחר טעילה טמאין וסתר כ"ל: [ח] ד"ה הי"ג מטהרה וכו' דהלכה למשה מסיני דעומתת סתהוס כ"ל: [ו] ד"ה אכל הרוזה וכו' וכו' לא ידעמא. א"ל ציין א"מ: [ז] ד"ה אכל ר"י וכו' וטוהמא מפסקת צימיתם כאן הקי"ד ואח"כ מה"ד צ"י כינז לוין וכו':

הגהות התוספות

1. צ"ל משום דקסבר. 2. מריב דלחמול ממקו. 3. צ"ל דסתר. 4. צ"ל בשומרת. 5. צ"ל לעולם א"מא. 6. צ"ל הותרה. 7. צ"ל אריכה קאי אכל. 8. צ"ל כל ספורים. 9. צ"ל לו. 10. צ"ל וא"ל.

פ' הרא"ש

מ"ט דאבא שאול. ודבשלאמ צמות ג' במבטלת גזרת ז' משום דגנה מצות ג'. אלא צמות ז' אמאי במבטלת גזרות ז' לא אהי אכיל נהג דין ז': משום דקסבר ז' עולה למכאן ד' עולה לכאן ולא ד' עולה עולה למכין ז' וסופו עולה למנין ז'. הרי נהג דין ז' וכו' (רש"י) ודיקנן כיון ד' עולה לכאן ולא ד' עולה אלא כ"ט כדאמר הכא בגדול לן בן ברום ע' מנהגל ברום ק' (ל' ולא משא מדי. ולי נראה דלא קשה דלי יום לגיחה ולהפסותר אסמכוה אקרא בב"ק דיליף פרע פרע מנזיר. ואי אמרת דיוזי ז' עולה לב' ימים לא משכחת לה ל' לעולם אלא בגדול דאורייתא לא. ואפי"ן דפרשית ליעיל דרב לא בא לעקור נזירי דאורייתא אלא לאוקומי דאורייתא חשב נזי"ש לו עיקר מן התורה ודאי עיקר מן התורה ודאי להחמיר בו יותר מבאבלות שאין לו עיקר מן התורה: הרי זו אינה אובלת דשנאה היא. מ"ט דר' יוסי דכיון דראתה שותרת ואיגליא מלתא דטמאה היתה בשעת שחיטת הפסח ואמאי פטורה מלעשות פסח שני: לאו משום דקסבר מקצת היום ככולו. ומכאן ולהבא טמא מלפני דאיה וואשיל ביה סתרי ימים ותחלת היום עולה לא לשיעור וכשראתה אח"כ הוי ביום א': ומי סבר ר' יוסי. דמכאן ולהבא טמא: אפי"פ שטמאין משכב ומושב למפרע וכו' אלאמא קסבר למפרע הוא טמא: מדרבנן.

רבנן התמירו לסתור למפרע אבל מדאורייתא מכאן ולהבא הוא טמא: לא דטומא זיבה בתהום התירו. כל"ה ה"ג מסכתא דקאמר ליתא דמציעא דתרויז דלעולם מדאורי"י טמא למפרע ואפי"ה פטורה מלעשות פסח שני משום דבשעת שחיטת הפסח היה הדבר עומד בספק אם תראה ואמר' בכיצד צולין דטומאת התהום התירו בפסח. כל טומאת ספק קרי ליה טומאת התהום כמו שהתנהו מוכסח ואין אדם יודע מה יש בו. ומי מסקי' התם דלא התירו טומאת התהום אלא למת בלבד וכך היא הלכה למשה מסיני: א"ל ר' יוחנן ולא לסתור אלא יומו. פ"י יום הראיה. תמנה תלמודא אי סותר יומו ליסתור כולהון כדאיתא בגדה ואחר תסתר שלא תהא טומאה מפסקת ביניהם: ה"ק ולא לסתור ולא יומו. כל"ה א"י יומא יומא ליסתור דס"ל מקצת היום ככולו ומכאן ולהבא הוא טמא א"ל ר' אושעיה (נ"י"ן סבר כותיך:

טו:

אבא שאול **אומר** **אפי"ו לא סיפר** **ערב** **הרגל** **מותר** **לספר** **אחר** **הרגל**. פליג אמת"ק דקסב דרגל מבטל ככל [ענין] ופליג באחריתי שכסם שמנות [ג'] מבטלת גזירת ז' כך מלות ז' מבטלת גזירת ל' ופליג אמת"ק דמנצ"ק ח' א[לאו משום דקסבר יוס ז' עולה לו למנין שבעה ומקצתו עולה למנין ל' אע"פ שעומד צאלמע אצילות: אלא צאצילות דרבנן. דמן התורה אינו אכל אלא יוס ראשון כדכתיב[[][]] ואחרייתה כיום מר אכל צמירות דאורייתא דדרשין מקרא דצעינן ל' יוס לא אמרי' דמקצת יוס עולה לו לכאן ולכאן: **ששחטו** וזרקו עז"ה בשני. שחל צערב פסח ושחטו עליה הפסח ואח"כ ראתה הרי זו אינה אוכלת ציליה צפסח לפי [שהיא] נטמאה ב[ופטורה מלעשות פסח שני דבשעת שחיטה טהורה היתה: **מאי טעמא דר' יוסי** (הגדילי) **לאו** משום מקצת היום ככולו.

ומכאן ולהבא היא מטמאה ט[(דלחמול) נמצא כי בשעת שחיטה וזריקה היתה טהורה גמורה דמכאן ולהבא היא מטמאה ולא למפרע וכו' הדרא חזיא מטמאין לה מכאן ולהבא ולמחר תשעה שימור גמור למקצת יוס זה שנטמאת אלמא דיוס שני זה מקצת יוס חשבינן ליה יוס טהור דליהוי שימור ליוס שאלחמול הילכך שחיטה וזריקה צטהרה היה ומקצתו חשבינן ליה יוס טומאה דליהוי יוס של מחר שימור להאי מקצת יוס אכל רבנן פליגי ומטמאי למפרע וחשבינן זה היום ככולו עמא [כיוס] של לחמול ורב דלמר כר' יוסי ואפי"ג דהכא נמי היה סגרה לחשיבת יוס ככולו עמא כיוס שלפניו כסגרה דרבנן אפי"ה ר' יוסי מחשיבו לכאן ולכאן והיינו כסגרת רב ווו שכתוב בספרים

ודילמא משום דקסבר לא גרסין ליה דאי לאו הכי מה מהני שאינו נטמא למפרע: **זב בעל שתי ראיות**. דלילו בעל שגשה לא חוי למיכל דראה לעשות] עד יוס ח' שיצא קרצנותיו וציוס ח' לא מצי למינקט ואח"כ ראה מטמא משכב ומושב למפרע דמיוס ז' ואילן פסק מסתמיה ומשכב ומושב דמאלחמול שאחר הטצילה עד הנה טהורין ואפי" ראה היום ציוס ח' לא מטמא למפרע: **אע"פ שמתמאין משכב ומושב למפרע**. ואפילו טבל צצביעי משכבות דלאחר טצילה עמאין ד[סתרי' מניינו והרי הוא כחמילתו דכתיב וספירה לה שבעת ימים והרי אין כאן ז' ימים ומדקמני צשמירת' יוס למפרע טומאה אלמא לא אמר מקצת יוס ככולו וקשיא דר' יוסי אדר' יוסי ומשני למפרע מרבנן אכל מן התורה טהורה: **הכי נמי מסתברא וכו'**. ודמי אימא" לך טומאת התהום דזיבה לעשות פסח שני דהלכה למשה מסיני ח[דטומאה דמת הותרה לעושי פסח והאי תנא ס"ל דאפי" טומאת התהום דזיבה הותרה לעושי הפסח: **התהום**. פ"י דבשעת שחיטה יצב על אפן אחת ולא נודע כלל שקצר תחתיו עד אחר שחיטה נודע לו שניטמא צקצר התהום וכן הכא לא ידע אדם בשעת שחיטה אס אחרי כן תראה ותספור להיות טמאה וטומאת התהום [התירין] לעושי הפסח וזי: **ואי רבי אושעיא**. קאי אשימור דלמפרע דרבנן: **אבל הרואה זוב**. פ"י [רש"י] צכיצד צולין (פסחים ד' פא.) ^[1] לא דעינן אריכה קאי: **סותר את שפניו בו'**. ספורים[[][]] שספר ונצ"ק למנות ז' ימים אחרים: [א"ל ר"י לא נספור אלא יומון] יחזור ויספור יוס אחד: והיונן זה. צמילמא דר' יוחנן אי סתר כולהו צעי למיסתר דכתיב וספר לה⁹ ז' ימים לטהרתו שלא תהא טומאה מפסקת צימיתם ואצפרק כינז צולין גרס [אי קסבר למפרע הוא מטמא אפילו כולהו נספור] ואי מכאן ולהבא הוא מטמא יומו נמי לא נספור דדרי היה כראיה ראשונה של זיבה אחרת ואין זה אלא טומאת ערב ויעטול לערב ויטהר דקי"ל ראה ראשונה של זב קרי בעלמא הוא: **ה"כ לא יסתור ולא יומו**. כלומר אפי" יומו לפי שכבר עלה לו מקצת היום ושלמו לו ספורים שלו ויאל מכלל הזיבה: **א"פ**^[10]. פ"י ר' אושעיא לר' יוחנן רבי יוסי סבר כוותן השתא מסיק דרבי אושעיא ס"ל אלינא דר' יוסי דמטמא למפרע היינו דרבנן:

זהא דאמר לעיל מאי למפרע מדרבנן: אי סתר. דלמפרע עמאה כולהו נספור דהא לא הוו להו שבעה נקיים כלל: אלא אימא ולא נספור אפילו יומו. משום דמכאן ולהבא מטמאה ולמפרע הויא טהורה ממש: ס[ואמר ליה. ⁽¹⁾ רבי יוחנן רבי

הריני נזיר פרק שני נזיר

אבא שאול אומר **כו'**. מלות אצילות הנוהגת שלשה ימים הראשונים כיון שעשאלס קודם הרגל בטל הימנו גזירת ז' לגמרי כך מלות ז' כיון שנעשו קודם הרגל שזב הרגל מבטול גזירת ל' לגמרי. גזירת ל' גלוח וכיצוס[[][]]: **מ"ט דאנא שאול**. דלמר דיוס ז' מבטלת גזירת ז' ולי' והא לא שימר עדיין מיוס ל' כלוס קודם הרגל אפי" יוס אחד דבשלמא לת"ק דלמר שמונה היינו משום דיוס שמיני עולה למנין ל' אלא לאנא שאול מ"ט עולא משום דקסבר א[דיוס צצביעי עולה לכאן ולכאן למנין ז' ולמנין ל' וכמאן דעצר עליו יוס אחד מגזירת ל' דמי ומש"ה מתבטלת: **צ[אלא צאצילות** ^(א) **דרבנן**. דעיקר אצילות אינו אלא יוס אחד דכתיב (עמוס ח) ואחרייתה כיום מר אלא רצנ תקנו ז' דסמכו אקרא ^{ג[} כדכתיב (בראשית ג) וישע לאצוי אכל שבעת ימים אכל מירות דאורייתא צחושצנא דיומי ^{ד[} דלי' יוס צעינן כדכתיב (צמדבר ו) יהיה[[][]] לא אמר דיוס אחד עולה לכאן ולכאן: **ששחטו וזרקו עליה בשני שלה**. שכבר ראתה ציוס שמיני ^(א) הועד שלא ראתה ציוס תשיעי שהיא שומרת כנגדו לידע אס תראה צג' ימים ג' ראיות ותהא זבה: **ואח"כ ראה הרי זו אינה אוכלת**. צפסח דטמאה היא ואפי"ג דאיהא אוכלת פטורה מלעשות פסח שני דאכילת פסחים לא מיעכבא: **מ"ט דר' יוסי**. דפטורה מלעשות פסח שני לאו משום דקסבר מקצת היום ככולו דיוס שני שהוא תשיעי ככולו דמי והוא לה טהורה צשעה ששחטו וזרקו עליה והכא נמי לימא דעולה לו לכאן ולכאן משום דמקצת היום ככולו: **דינמא**. האי דקאמר ר' יוסי דפטורה לאו משום דקסבר דמקצת היום ככולו אלא משום דקסבר

דכשהיא רואה מכאן ולהבא היא מטמאה אכל למפרע לא ומשום הכי פטורה דצההיא שעתא דשחטו וזרקו עליה טהורה הואי ולהך דבתר װנטמאלת וכו' חיישינן: **ומי סבר ר' יוסי**. דמכאן ולהבא היא מטמאה אכל למפרע לא װ: **זב בעל שתי ראיות**. צין ציוס אחד צין צשני ימים כדלמרי' התם (צ"ק דף כד.) תלה הכתוב את הזב צראיות דכתיב[[][]] וחתת תהיה טומאתו צוצוה ואת הזבה צימים דכתיב ואשה כי יזוב וזב דמה ימים צריסי[[][]] מיעוט ימים שנים צריס ^(א): **צצביעי שלו**. שאין צין זב רואה שמים לרואה ג' אלא קרבן צבעל ג' מונה ז' ומציא קרבן ובעל צ' מונה ז' ואין מציא קרבן. װלהכי נקט בעל שתי ראיות ושומרת יוס משום דלאו צני קרבן ניניה דעל הנך דצני קרבן לא מצי למשחט עלייהו צצביעי משום דלא מנא אכלי פסח צעצר דכפרת כולו דבעו לאיתויי צצמיני מעכבת להו דקדק"ל (צימיות דף עד:) הציא כפרתו אוכל צקדשים. ⁽¹⁾ וסאלמא מיהא מדקמני מטמא משכב ומושב למפרע דלא הוי טעמא דר' יוסי משום דמכאן ולהבא הוא מטמא וטעמא משום דמקצת היום ככולו קא פטר מלעשות פסח שני דה"ל ככל מדיד דתלי צמניינא דלמרי' ציה מקצת היום ככולו ומש"ה פטורין: לעולם אימא לך דמכאן ולהבא הוא מטמא ולא טעמא דר' יוסי משום דמקצת היום ככולו ^(א) ודוקאמר למפרע מטמא מדרבנן דר' דקאמר ומשום דלית זהו טומאה אלא מדרבנן פטורין מלעשות פסח שני: **דאי ס"ד מדאורייתא**. מטמאין למפרע אפי" אמרת מקצת היום ככולו אכתי אמאי פטורין והא איגלאי מילתא למפרע דצההיא שעתא דשחט וזורק הדס טמאה מדאורייתא הואי: **לעולם אימא לך**. דטמאין למפרע מדאורייתא וכל היכא דתלי מילתא צמניינא כגון צשני מירות שצ"ק למנות לו ז' ולו ל' הוי מקצת היום ככולו והכא אפי"ג דמדאורייתא מטמא למפרע ⁽¹⁾ אמאי הקילו צה היינו טעמא דטומאה דתהוס דזיבה התירו דכיון דצההיא שעתא דנשחט אכתי הוה קיימא סיפת דס צמקור של אשה ולא ס"לא לחוק דאחי זה מקצת היום ככולו דכמאן דנשחט עליה בשעת טהרה דמי. ואית דמפרשי טומאת התהום צזיבה היינו דבשעת שחיטה וזריקה עדיין לא היתה יודעת אס תהא רואה צו ציוס ואס לאו משום הכי קרי לה טומאת תהוס דהויא טמאה למפרע בשעת שחיטה וזריקה ואיהי לא הות ידעה דצההיא שעתא ודמי לעובר צרשות הרצים וטומאת התהום תחתיו: **ואף רבי אושעיא סבר**. דרבי יוסי לא אמר דמטמא למפרע אלא מדרבנן. ומהדר

לכן לפסירתו, הלך לגבי פסח טהורין מעליה הוו (שם). סותר את שפניו. כל ספורין שספר, ונצ"ק לטפור ז' אחרים (שם). לא יסתור אלא יומו. ויחזור ויספור יוס א', והיונן אצלמיתא דר' יוחנן מה נפשך אי למפרע מטמא צולין מקצת היום עולה לו ולא נגמרה פסירתו, כולוה נמי לטפור, דכתיב וספר לו ז' ימים לטהרתו. טהורה אחת נסולן, שלא תהיה טומאה מפסקת צימיתן, צנמ' נדס (ג:) ואס מנה לסריגונן כי הכא ציספורו יומו וישלימנו למחר מנאלת הפסקה צימיתא, ואס מכאן ולהבא מטמא, שעלמא לו מקצת היום וגמרו ספורין שלו, יומו נמי לא יספור, אלא הכי הוא כראיה ראשונה של זיבה אחרת ואין זה אלא טומאת ערב ויעטול לערב ויטהר, דקי"ל ראה ראשונה של זב קרי בעלמא הוא (שם). אלא. ה"ק ר' יוחנן לא יסתור ולא יומו. כלומר אפילו יומו, לפי שכבר עלמה לו מקצת היום ככולו ושלמו ספורין שלו ויאל מכלל זיבה (שם).

מסורת הש"ס

(א) פסחים פ"ג ט[ונעיל ה': וסס נספון: ג] פסחים פא., (ד) פסחים פא., י"א דלמר י"א אכל. א[מו"ק יט:], (1) נעיל ה"א. ט[ויקרא טו:], (ט) נסס, י[ומורה מכילתא דרזיס פרשה צ, ט] ש"ך לנך טו., (ט) עמנוס ח, ט[י"א לא מאלחמול, ט] ש"ך לנך טו.,

נוסחת הריב"ן

ט[(דיוס) לנאח צכיי: צ] דכיי כתוב כאן גליין: ג] דכתיב: ד[מלוא מנאלת דלי: ה] ועד: ו[דגמר הכי: ו] ומשום הכי דרזיס פרשה צ, ט[ש"ך לנך טו., ט[נעיל ה"א. ט[ויקרא טו:], ט[נסס, י[ומורה מכילתא דרזיס פרשה צ, ט] ש"ך לנך טו., (ט) עמנוס ח, ט[י"א לא מאלחמול, ט] ש"ך לנך טו.,

הגהות הב"ח

(א) גב' דמתיא ר' אושעיא אומרב וכו' הרואה צצביעי שלו כ"ל: (א) רש"י ד"ה אלא צאצילות ז' דרבנן וכו' אלא דרבנן פקטו וכו' דחושבנא דיומי ל' יוס וכו' לא אמרינן דיוס: (ד) ד"ה ששחטו וכו' ועד שלא וכו' ותהא זבה שחטו הפסח וזרקו עליה ואח"כ ראתה הרי זו כ"ל ודסי': (ד) ד"ה צצביעי שלו וכו' אוכל בקדשים אלא מיהא וכו' ולהבא הוא מטמא אלא טעמא דמקצת: (ה) ד"ה לעולם וכו' דמקצת היום ככולו וכו' דקאמר דלמפרע הוא מטמא מדרבנן: (ו) ד"ה לעולם וכו' מטמא למפרע הקילו צה והיינו טעמא כ"ל וציבת אפי"ה נמקח: (1) ד"ה ואמר ליה לר' יוחנן ר' יוסי קאי כוומין הס"ד:

הגהות הגר"א

[א] גב' מקצת היום ככולו ומכאן ולהבא כי כ"ל (ושצימיתם) צ"ג וכמ"ש (התוס'):

מוסף רש"י

שכשם שמצות שלשה במבטלת שבעה. דכי קרי מנא שלשה ימים לפני הרגל, אינו יושב לאחר הרגל כלום, כך מצות שבעה במבטלת גזרת ל'. דכי קרב מנא שבעה ימים קודם הרגל, בטלה ממנו גזרת שלשים, דאפילו לא גילה ערב מנאל מנאל אחר הרגל (יור"ק יט.). שביעי עולה לכאן ולכאן. דחשיב נמי שמיני (שם). בשני שלה. עדיין פסק הוא שמה מראה יוס וכו' ויצטרף עס לחמול ומאלה גס סתור וכו' לנא שגשה והוא לה זבה גמורה ואס לא תראה מטהר לערב, אינה אובלת. שהרי לריה לריות עד מהר שומרת יוס כנגד יוס (פסחים א89). זב בעל שתי ראיות. דלילו בעל ג' ראיות לא חוי למיכל לזוהמא עד שיצא קרצנותו צח, וצשמיני נמי לא מצי למינקט ומימני ואח"כ ראה מטמא משכב ומושב למפרע, דכיון דלא מויהה ראשונה לשעה שהיא ראיה אחריתי ומושב ומשכב שאלחחר לאחר טצילה ועד הנה טהורה למפרע אפילו טבלה צ' שחית (פסחים א89). אפי"פ שמתמאין משכבב ומושב למפרע. משכבות ומשכבות שאלחחר טצילתו עטמאין שהרי סתר מניט והרי הוא כחמלמול, דכתיב וספר לו בשעת ימים, והרי אין (שם). מאי למפרע מדרבנן. אכל מדאורייתא לא אלא מכאן ולהבא, לא חוי צב ולא שומרת יוס עולה

^[1] צ"ל ולא מתקין מדי